

*projekt*  
21.03.2007

**ROZPORZĄDZENIE**  
**MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ<sup>1)</sup>**  
z dnia .....2007 r.

**w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych**

Na podstawie art. 116 ust. 1a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.<sup>2)</sup>), zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa wymagane umiejętności, wykaz przedmiotów, minimalny wymiar zajęć dydaktycznych oraz zakres i wymiar praktyk zawodowych dla specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego, realizowanej w szkołach wyższych na kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie.

2. Wymagania, o których mowa w ust. 1, są określone w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

w porozumieniu:

MINISTER  
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

MINISTER  
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

---

<sup>1)</sup> Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 marca 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 38, poz. 243).

<sup>2)</sup> Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1487 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 186, poz. 1380, Nr 249, poz. 1831, Nr 251, poz. 1844 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 219, Nr 36, poz. 226 i Nr 48, poz. 320).

Załącznik do rozporządzenia  
Ministra Pracy i Polityki Społecznej  
z dnia ..... (poz. )

**WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI, WYKAZ PRZEDMIOTÓW, MINIMALNY WYMIAR ZAJĘĆ  
DYDAKTYCZNYCH ORAZ ZAKRES I WYMIAR PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA  
SPECJALNOŚCI PRZYGOTOWUJĄCEJ DO ZAWODU PRACOWNIKA SOCJALNEGO,  
REALIZOWANEJ W SZKOŁACH WYŻSZYCH NA KIERUNKACH: PEDAGOGIKA,  
PEDAGOGIKA SPECJALNA, POLITOLOGIA, POLITYKA SPOŁECZNA, PSYCHOLOGIA,  
SOCJOLOGIA, NAUKI O RODZINIE**

## **I. WYMAGANE UMIEJĘTNOŚCI**

Przygotowanie do zawodu pracownika socjalnego powinno prowadzić do nabycia umiejętności:

- 1) prawidłowego rozpoznawania trudnej sytuacji osób i rodzin dla określenia celów pomocy;
- 2) zaplanowania form pomocy oraz skutecznego stosowania w danym przypadku metod i technik w pracy socjalnej;
- 3) monitorowania i dokonywania ewaluacji podejmowanych działań;
- 4) zaprojektowania swojego warsztatu pracy;
- 5) doskonalenia organizacji pracy;
- 6) kooperacji oraz efektywnej współpracy z innymi specjalistami, celem skutecznego udzielania pomocy;
- 7) popularyzowania celów pomocy i pracy socjalnej;
- 8) przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
- 9) metodycznych;
- 10) interpersonalnych;
- 11) menedżerskich;
- 12) z zakresu public relations;
- 13) stosowania zasad etyki zawodowej pracownika socjalnego, w tym w szczególności:
  - a) udzielania pomocy wszystkim osobom znajdującym się w trudnej sytuacji i zwracającym się o pomoc,
  - b) respektowania praw tych osób do poszanowania ich godności osobistej,
  - c) działania jako rzecznik interesów osób zwracających się o pomoc,
  - d) wzmacniania samodzielności osób korzystających z pomocy socjalnej i przeciwdziałania uzależnieniu się od niej.

## II. WYKAZ PRZEDMIOTÓW I MINIMALNY WYMIAR ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

	Liczba godzin zajęć
1. Aksjologia pracy socjalnej	20
2. Podstawy komunikacji interpersonalnej. Elementy psychoterapii	25
3. Organizacja i zarządzanie	20
4. Struktura i organizacja pomocy społecznej	15
5. System prawny pomocy społecznej w Polsce – pomoc świadczona obywatelom polskim oraz cudzoziemcom	20
6. Prawo rodzinne i opiekuńcze w Polsce, system świadczeń rodzinnych i postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	20
7. Metodologia i metodyka pracy socjalnej	90
8. Projekt socjalny	25
9. Promocja zatrudnienia, instytucje rynku pracy i zatrudnienie socjalne	10
10. Działalność pożytku publicznego i wolontariat	10
11. Wspieranie zatrudnienia oraz rehabilitacja osób niepełnosprawnych	10
12. Organizowanie społeczności lokalnej	10
13. Superwizja	35
14. Warsztaty terapii zajęciowej	20
<b>Razem</b>	<b>330</b>

## III. ZAKRES I WYMIAR PRAKTYK ZAWODOWYCH

1. Praktyki zawodowe są realizowane w wymiarze ogółem 240 godzin.

2. Zakres praktyk zawodowych:

- 1) zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz instytucji i organizacji zajmujących się pomocą i pracą socjalną na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia, w tym:
  - a) strukturą i organizacją placówek, w których student odbywa praktyki,
  - b) rodzajem świadczonych usług,
  - c) specyfiką osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej pod względem demograficzno-ekonomicznym oraz psychologiczno-społecznym,

- d) potrzebami osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej,
  - e) stopniem zaspokojenia przez placówki i poza nimi potrzeb osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej;
- 2) aktywne uczestnictwo w działaniach podejmowanych w placówkach, na podstawie umów zawartych z przedstawicielami placówek;
  - 3) nawiązanie kontaktów z osobami i rodzinami korzystającymi z pomocy społecznej świadczonej przez placówki;
  - 4) współdziałanie w rozpoznawaniu, zaspokajaniu oraz uaktywnianiu potrzeb indywidualnych i społecznych osób i rodzin wymagających wsparcia;
  - 5) zebranie materiałów umożliwiających opracowanie i realizację projektów socjalnych.

## UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie nowego upoważnienia ustawowego określonego w art. 116 ust. 1a ustawy wprowadzonym do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nowelizacją z dnia 16 lutego 2007 r. (Dz. U. Nr 48, poz.. 320) .

Na mocy art. 116 ust. 1a powołanej wyżej ustawy, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego został zobowiązany do określenia wymaganych umiejętności, wykazu przedmiotów, minimalnego wymiaru zajęć dydaktycznych oraz zakresu i wymiaru praktyk zawodowych dla specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego, realizowanej w szkołach wyższych na wskazanych w ust. 1 kierunkach studiów wyższych: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie.

Celem rozporządzenia jest ujednoczenie treści kształcenia w zakresie niezbędnym do uzyskania porównywalnych kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, w odniesieniu do studentów uczelni realizujących studia wyższe na kierunkach pokrewnych, wskazanych w art. 116 ust. 1 ww. ustawy. Dotyczy to zatem uczelni przygotowujących dotychczas pracowników socjalnych w ramach specjalności *praca socjalna*, która to specjalność, po wprowadzeniu rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. Nr 121, poz. 838) odrębnego kierunku studiów o tej nazwie, nie może już być realizowana w ramach innych kierunków studiów.

Z uwagi na fakt, iż w standardach kształcenia dla kierunków studiów pokrewnych, których absolwenci mogliby zostać dopuszczeni do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, brakuje części zagadnień dotyczących bezpośrednio obszaru pracy socjalnej i pomocy społecznej, w szczególności z zakresu metodologii i metodyki pracy socjalnej, projektu socjalnego, zagadnień prawnych itp., niezbędne jest uregulowanie dotyczące obszaru kompetencji absolwentów w tej dziedzinie.

Zachowanie uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego w odniesieniu do absolwentów kształconych dotychczas w ramach pokrewnych pracy socjalnej kierunków studiów wyższych, wymienionych w art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wymaga wskazania wspólnych standardów kształcenia dla każdego kierunku, który dodatkowo przygotowywałby studentów do wykonywania zadań pracownika socjalnego wynikających z ustawy o pomocy społecznej. W innym przypadku, brak standardów, a tym samym możliwości ujednoczenia, najistotniejszych z punktu widzenia pomocy społecznej i pracy socjalnej, wymagań dotyczących umiejętności zawodowych i przedmiotów kształcenia pracowników socjalnych na poziomie wyższym, w odniesieniu do kierunków studiów wymienionych w art. 116 ust. 1, uniemożliwiłby dopuszczenie do wykonywania tego zawodu dużej grupie absolwentów szkół wyższych.

## OCENA SKUTKÓW REGULACJI

### **1. Wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.**

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Uczelnie wyższe będą realizować kształcenie w specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu pracownika socjalnego na dotychczasowych zasadach.

## **2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny oraz wpływ regulacji na rynek pracy.**

Regulacja umożliwi ujednoczenie poziomu kompetencji przyszłych pracowników socjalnych, kształcących się w różnych uczelniach wyższych.

Realizacja określonych w rozporządzeniu wymagań będzie miała istotny wpływ na odpowiednie przygotowanie zawodowe pracowników socjalnych. Absolwenci studiów wyższych, którzy ukończą specjalność przygotowującą do zawodu pracownika socjalnego, będą tym samym przygotowani do efektywnego wykonywania zadań zawodowych.

### **- wpływ na rynek pracy**

Rozporządzenie będzie miało wpływ na rynek pracy. Absolwenci studiów o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego uzyskają lepsze kwalifikacje zawodowe. Tym samym jako pracownicy będą mogli skuteczniej działać w zawodzie i oddziaływać na klientów pomocy społecznej.

W porównaniu do innych grup zawodowych, pracownicy socjalni nie są w Polsce dotknięci znaczącym bezrobociem. Regulacja umożliwi podejmowanie zatrudnienia w zawodzie pracownika socjalnego przez absolwentów po studiach wyższych o kierunkach pokrewnych pracy socjalnej i jednocześnie z ukończoną specjalnością przygotowującą do tego zawodu. Będą oni podejmować pracę w różnych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, w tym między innymi w ośrodkach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, domach pomocy społecznej, środowiskowych domach pomocy, a także w sektorze pozarządowym, w tym w organizacjach i stowarzyszeniach pozarządowych. Jednostki te, zatrudniając dobrze wykształconych pracowników socjalnych będą mogły efektywniej działać i rozwijać się w obszarach świadczonych usług.

## **3. Nie przewiduje się wpływu projektu aktu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz na sytuację i rozwój regionalny.**

## **4. Zakres konsultacji.**

Projekt rozporządzenia będzie przedmiotem konsultacji międzyresortowych oraz uzgodnień z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Ponadto, w toku prac legislacyjnych projekt rozporządzenia będzie konsultowany z następującymi partnerami społecznymi:

1. Konfederacją Pracodawców Polskich,
2. Krajową Izbą Gospodarczą,
3. Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych,
4. Polskim Towarzystwem Pracowników Socjalnych,
5. Radą Pomocy Społecznej przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej,
6. Centralną Komisją Egzaminacyjną do spraw stopni specjalizacji w zawodzie „pracownik socjalny” przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej,
7. Radą Działalności Pożytku Publicznego,
8. Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych,
9. Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,

10. Business Centre Club – Związkiem Pracodawców,
11. Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”,
12. Sekcją Krajową Pracowników Pomocy Społecznej NSZZ „Solidarność”,
13. Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
14. Federacją Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia,
15. Związkiem Nauczycielstwa Polskiego,
16. Forum Związków Zawodowych.

## **5. Zgodność z prawem Unii Europejskiej**

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Z chwilą przekazania projektu do uzgodnień międzyresortowych projekt został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej - zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414).